

Solnapolitikern Johan Enbergs självbiografi

Porträttet av kopparslagaren och socialdemokraten Johan Adolf Enberg, 1876-1956, hänger utanför fullmäktigesalen i stadshuset i Solna centrum. På nästa sida finns ett beskuret porträtt av honom som ingår i Solna hembygdsförenings samlingar. 1907 flyttade Johan Enberg till Solna.

Johan Enberg har fått ge namn åt både en gata och ett torg i Huvudsta, en av Solnas åtta stadsdelar. Statarsonen från Sörmland blev Solnas ledande politiker under en period när Sverige demokratiserades och Solna fick stadsrättigheter. Han var kommunalfullmäktiges ordförande 1919-1923, kommunalnämndens ordförande 1923-1942 och kommunalborgmästare 1942-1944. Dessutom var han ordförande i fattigvårdsstyrelsen 1926-1934. Från 1917 till sin död var Johan Enberg ledamot av kyrkorådet i Solna församling.

**”som oftast stodo
maktlösa mot de
stora inkomst-
havarna, som ju
endast behövde
vara ett fåtal för att
hålla flertalet
tillbaka”**

*Johan Enberg om
konsekvenserna av den
kommunala rösträtten som
fram till 1918 var baserad
på inkomst, egendom och
förmögenhet.*

I Solna stadsarkiv förvaras Johan Enbergs bruna och svarta anteckningsböcker i läder från åren 1923-1925 och 1930-1950. Noteringar fyller sidorna och det framgår att 1950 bodde han på Järnvägsgatan 4 i Huvudsta. I början av 1950-talet, några år före sin död, skrev Johan Enberg *Från Salbytorp till borgmästarestolen i Solna*. Den självbiografiska berättelsen på 147 sidor har gått i arv till sonsonen Hans Enberg som 2019 gav en kopia till Solna stad för att förvaras i stadsarkivet. Det ursprungliga handskrivna manuskriptet har förkommit. Enligt Hans Enberg bad hans far en god vän att föra över den handskrivna texten till maskinskriven text, och det är denna version som nu finns i stadsarkivet.

Skildringarna av arbetet i kommunalfullmäktige under 1920- och 30-talen är inte sällan dråpliga. För beslut krävdes att minst 21 av de 40 ledamöterna var närvarande. För att komma till rätta med skolkare och därav oberäkneliga voteringar genomfördes upprop både inledningsvis och avslutningsvis eftersom ”det fanns ledamöter som infunna sig vid första uppropet och svarade för sig, men sedan tog rock och hatt på och gick hem”. Max Gustaf Ferdinand Wibom, ägare till Hufvudsta gård, gjorde sig känd för sin konservatism, galg-humor och envisa hosta. Under överläggningarna i fullmäktige satt han ofta med slutna ögon samtidigt som han drog djupa andetag på grund av kronisk lufttröskatarr. Många reagerade med indignation på det som uppfattades som snarkningar.

Johan Enberg beskriver de olika turerna kring Solnas framtida status, en process som inleddes redan 1908. Skulle man bli en del av Stockholm? Eller gå samman med Sundbyberg? Stödet för att bilda egen stad växte sig dock med tiden starkare. ”Det mest oresonliga motståndet mot stadsbildningen föreföll finnas i Huvudsta samhälle”, konstaterar han. Men när Hagalund och Råsunda sagt ja följde Huvudsta efter, och den 1 januari 1943 fick Solna stadsrättigheter. Johan Enberg sammanfattar i självbiografin denna förändring så här: ”Men - den Allerhögste - lät mig vara med och planera för högtidlighållandet av att Solna socken blev stad, samt att jag blev stadens förste kommunalborgmästare - en ära som i den vildaste fantasi eller dröm hos mig aldrig förekommit”.